

BRAȘOV

Mai mult contemporan
decât internațional

De vreo trei ani încoace, primăvara a devenit, la noi, anotimpul festivalurilor. Nu că toamna ar fi lipsită de asemenea reuniuni, sau că n-am fi convocați, din când în când, și pe arșiță ori viscol la câte o „sărbătoare teatrală”, dar în perioada cuprinsă între sfârșitul lui martie și începutul lui iunie se înghesuie, suprapunându-se pe durate mai lungi ori mai scurte, cam tot atâtea festivaluri câte se desfășoară în Franța, să zicem, de-a lungul unui an întreg. E bine? E rău? Chestiunea ar merita o discuție lărgită, serioasă și, pe cât cu putință, responsabilă. Mai ales că, ocupate (sau nu) cu pregătirea festivalurilor, teatrele își limitează tot mai mult oferta de spectacole din cursul stagiunii „normale”; așa se și face că, adesea, însăși oferta festivalieră este, privită în ansamblu, destul de săracă, aceleași montări fiind plimbate de la o „manifestare” la alta, indiferent de profilul ei.

Din acest punct de vedere, Brașovul și-a luat, s-ar zice, unele precauțiuni: fiind, cronologic, abia a doua reuniune a anului 1995 (7-17 aprilie) și intitulându-se, pe cât de generos, pe

foto: Dan Vătanianu

George Ivașcu și Gheorghe Dănilă în D'ale Carnavalului de I. L. Caragiale la Teatrul de Comedie (regia: Mihai Manolescu)

Aurel Baranga nu a reușit să aducă nici semnele unei lecturi de certă individualitate, nici pe acelea ale unor performanțe interpretative demne de generoasa scriitură a reputatului comediograf.

Fără a stăruia asupra micilor scurt-circuite cu caracter organizatoric, a orelor uneori mai puțin potrivite spre a asigura afluența publicului sau asupra unor sechele ale dihoniei instaurate în lumea teatrului (și a criticilor), cu efecte nedorite pentru calitatea acestui important fapt de cultură și pentru vigoarea mediatizării sale, ne vom opri la nădejdea că, prin participarea mai largă și prin valoarea producțiilor, la edițiile viitoare el va da seama mult mai bine despre potențialul dramaturgic, regizoral și actoricesc al teatrului neaoș, animat de dorința (re)vitalizării comediei românești. Altfel, așa cum sesiza și doamna Katarina Ćirić, director adjunct al Festivalului internațional de dramă al Iugoslaviei, ne vom rezuma la a ne bucura ochiul cu performanțele actorilor, compartiment unde, alături de laureați, nouă ne-au plăcut și câțiva interpreți din **D-ale carnavalului**, în frunte cu Ion Chelaru, Florin Anton, Gheorghe Dănilă, George Ivașcu. Și nu numai ei.

Fără a trece sub tăcere meritele omniprezențelor și neobosiților animatori ai acestei manifestări, criticul Valentin Silvestru, actorul Vladimir Găitan, directorul Teatrului de Comedie, actrița Larina Demian, directoarea Festivalului, și Florin Necula, director comercial la Teatrul de Comedie, să conchidem că prima ediție a Festivalului comediei românești a debutat ca o generoasă promisiune. Iar dacă după ultimul ei gong vor fi început deja pregătirile pentru ediția a doua, faptul poate aduce cu sine și însemnul unor certitudini.

ION PARHON

George Tudor și Mircea Andreescu în Insula purpurie de Mihail Bulgakov la Brașov (regia: Louise Dănceanu)

atât de vag, Festival de teatru contemporan, a putut invita spectacole foarte diferite (orice reprezentație din repertoriul curent al oricărei instituții este, nu-i așa? „teatru contemporan”) și suficient de proaspete în ce privește cariera lor festivalieră. Bine ar fi fost totuși ca organizatorii – foarte inimoși, altminteri, și consistent sprijiniți de administrația locală – să arate mai multă severitate în alegere, tăind elanul participator al unor oaspeți care, din câte am înțeles, s-au autoinvitat. Ar fi putut, de asemenea, să renunțe la adjectivul „internațional” care, în cazul de față, a însoțit aproape inutil numele festivalului; un spectacol, foarte slab, din Ungaria (**Pescărușul** de Cehov, „Studioul de teatru R.S.9”, Budapesta) și unul, bun, din Republica Moldova (**Un veac de singurătate** de Constantin Cheianu după García Márquez, Teatrul Național „Mihai Eminescu”, Chișinău), rătăcite parcă printre cele cincisprezece producții autohtone, au făcut ca pretențiile internaționaliste ale brașovenilor să aibă mai degrabă un „ce” derizoriu. O altă idee discutabilă, chiar dacă sau tocmai pentru că nu e nouă, și nici originală, a fost aceea de a pune să concureze în condiții de egalitate montări aparținând unor regizori încă studenți – **Macbeth** după Shakespeare, Secția de teatru a Facultății de Litere de la Universitatea clujeană (Theodor Smeu Stermin), **Dragostea celor trei portocale** după Gozzi, Teatrul Mic (Nona Ciobanu), **Flash Brecht**, ATF (Dinu Manolache), **Tango** de Mrożek, Teatrul Dramatic din Galați (Atila Vizauer) sau chiar reprezentația gazdelor cu **Insula purpurie** de Bulgakov (Louise Dănceanu) – și spectacole ale unor regizori cu experiență și renume – **Săptămâna luminată** de Mihai Săulescu, TN Cluj-Napoca (Mihai Măniuțiu), **Avarul** de Molière, Teatrul „Nottara”, și **Cui i-e frică de Virginia Woolf?** de Edward Albee, secția maghiară TN Târgu-Mureș (Mircea

Cornișteanu), **Troilus și Cresida** de Shakespeare, Teatrul de Comedie (Dragoș Galgoțiu), **Delict în insula caprelor** de Ugo Betti, TN Târgu-Mureș (Kincses Elemér), **Cumetrele** de Michel Tremblay, Odeon (Petre Bokor), **Iona** de Marin Sorescu, TN Timișoara (Ioan Ieremia). Faptul că unele dintre produsele regizorilor începători erau la fel de interesante (sau chiar mai...) decât ale unora dintre veterani nu e un argument care să susțină acest tip de competiție, democratică, e drept, dar dezavantajoasă pentru ambele părți. Din fericire, organizatorii au fost sensibili la sugestiile juriului, acceptând departajarea premiilor în funcție de cele două categorii de participanți.

Acesta (juriul), prezidat cu suavă autoritate de actorul Mihai Fotino, a petrecut o noapte albă nu tocmai plăcută încercând să împace criteriile profesioniste de apreciere cu pornirile umorale necenzurate ale unor jurați. (Mă bate gândul că de-asta majoritatea festivalurilor noastre sunt, de fapt, concursuri: spre a ajuta la mai buna cunoaștere reciprocă dintre oamenii de teatru poftiți în jurii și la mai temeinică detestare reciprocă dintre aceia poftiți la întrecere...) În cele din urmă, dreptatea a învins, măcar parțial. Astfel, Marele premiu al festivalului, acordat celui mai bun spectacol, a revenit montării prezentate de secția maghiară a Naționalului târgumureșean, **Cui i-e frică de Virginia Woolf?**, regizată de Mircea Cornișteanu cu sobrietate și acuratețe și eminent jucată de patru excelenți actori. Protagonistii Farkas Ibolya și Lohinszky Lóránd au primit și cele două premii speciale de interpretare: „Alexandru Giugaru” (oferit de fundația omonimă) și „Paula” (oferit de d-na prof. Paula Suman și d-l ing. Mircea Suman); s-a remarcat și debutanta Fodor Piroška. Premiul de regie „Sică Alexandrescu” (patronul onomastic al teatrului brașovean) și premiul pentru scenografie „Dan Jitianu” au revenit, pentru contribuțiile specifice la spectacolul **Săptămâna luminată**, lui Mihai Măniuțiu și, respectiv, Doinei Levintza. Actorul Mircea Andreescu a fost beneficiarul premiului de interpretare masculină „Mișu Fotino”, pentru impecabila sa evoluție într-un spectacol atrăgător, dar inegal – **Insula purpurie**, în timp ce rolurile din **Cumetrele** și **Un veac de singurătate** i-au adus explozivei Adriana Trandafir premiul de interpretare feminină „Geta Grapă”. Cele trei premii pentru debut, instituite ad-hoc, au fost adjudecate regizorilor Theodor Smeu Stermin și Nona Ciobanu și actriței Ramona Atănăsoaie (pentru rolul Lady Macbeth). „Nominalizările” ce au însoțit numele câștigătorilor fiecăruia dintre premiile tradiționale ale festivalului au avut darul de a ostoi întrucâtva orgoliul concurenților rămași fără lauri și de a micșora distanța dintre clasamentul rezultat și clasamentul adevărului.

Au mai fost, în cele unsprezece zile de festival brașovean, conferințe de presă după fiecare reprezentație, un colocviu despre „Teatrul contemporan în perioada de tranziție” (cu animate devieri de la obiect), zloată și ninsoare. Au mai fost, în afara de reprezentațiile menționate, încă două spectacole în concurs (**Master Class** de David Pownall, Teatrul de Nord, Satu Mare, și **Ce zile frumoase!** de Beckett, teatrul brașovean „Arlechino”) și trei în afara concursului. A mai fost, în ultima seară, **Pescărușul** Cătălinei Buzoianu. A fost, în ansamblu, o săptămână și jumătate plină de teatru – cât se poate de contemporan, mai curând modest decât entuziasmant, regula avându-și obișnuitele excepții care să o confirme. A fost, așadar, un festival obișnuit.

Alice Georgescu

Jeanine Stavarache și Adriana Trandafir în **Cumetrele** de Michel Tremblay la Odeon (regia: Petre Bokor)

